

4886

Drumhu C.

294

U-15

Drumhu
1910

ՍԱՀԱԿ - ՄԵՍՐՈՊ

ԱՐԵՎԵԼԵԱՆ ԴԷՄՔԵՐ

ՊՈՒՏՀԱՆ

(ԱՌԱՋԻՆ ՊԻՍԿ)

Կ. ՊՈՒԻՍ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՄԱՆՈՒԿ Օ. ԳՕՋՈՒՆՆԱՆ

ԼԵՍ ՆՈՐ ԽԱՆ ՔԻԻ 45

1910

294
Ս-15

2010

129

234
0-15

413

ԱՐԵՎԵԼԵԱՆ ՊԵՏՔԵՐ

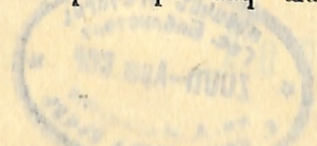
ՊՈՒՏՀԱՆ

(Ն. Ք. 600-520)

Յուր հառաչն երբ թուու
Մարդկութեան մութ հագիէն,
Աշխարհն համակ անգիտակից ստրպուաց,
ՄԱՅԱ (*) զգաց թէ արգանդն իր ուռած է
Անմեղութեան Երկունքով . . . :
— Պուանն ծնու ,
Կրտէ հէքեաթն Հնդկական :

Կոյրի՛ գուտի :
Կր մեծնար ան օրէ օր
ՎԻՍՎԱՄԻԳՐԱ (**) իմաստունին շունչին տակ,
Պատանեկան վազքերուն մէջ իսկ տալով
Քոտու մն անհուն սաղա՛նդին :
Ու ՍԻՏԱՐԹԱ (***) հաղիւ կեանքն այս ճանչրցու
Յնգուկցաւ ուժգնօրէն,
Գոտու երբ թէ Հացն արիւնով է կարմիր,
Անհուասար Պոյքարն անեղ է, անյոյս,
Ու Կեանքը դեռ Տկարին

(*) Պուտհաի մայրը :— (**) Պուտհաի դաստիարակը :—
(***) Պուտհաի ուրիշ մեկ անունը :—

Անասելի՛ր, եղկելի՛ր :

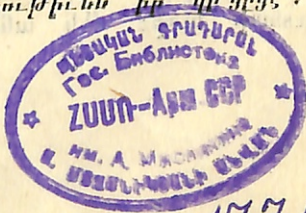
Սուովքն անյոյժ Տառապանքին մարդկութեան
Փոթորիկեց վաշ սիրան անար :

Հազիւ քսան տարեկան

Կնճռոտեցաւ ճակատն անոր բոցավառ,
Յաւը դրաւ հոն ալիքներն իր խորունկ
Ու գալկութիւն մը վալանաս գրկեցին
Այտերն աղւոր, կաս-կարձիր :
Գլխոս հոգին չէր զիմացած, ցնցուած էր
Կեանքին զիմաց անգիտակ
Երբ անպամած, Առեղծուած մը տարտամ
Գտած էր ան,
Ու չէր կրցեր հասկընալ :

Իրիկուն մը յոգնած, ախուր, չնչասպառ
Թղենիի մը տակ նստաւ միս-մինակ,
Չեռքերն երկու ծնօտին՝

Յաճախանքն իր, խոյանքն իր
Երկարելու գիշերին մէջ տիրօրէն :
Լուսինն հեռուն կը վազէր
Ամպերու տակ իր գէժքն աղւոր պահելու,
Կարծես աշխարհն այգ տանն
Իրանել, տեսնել չէր ուզէր :
Պուտնա ըսաւ ինքնիրեն .
— Կը հասկընամ, ան չի կրնար զիմանալ
Մեր ցաւերու ցուցանքին,
Երբ ես անլուր ճակատադիրն այս գաման
Կ'ուզեմ՝ քննել, հասկընալ
Ա՛խ, Յաւը տակ գոյութիւնն իր կը ցրէ . . .

17714-59

Հէգ, տառազած մարդկութիւն,
Ինչո՞ւ սակայն, չես ընդվզուի, չես ծառանար տա-
(կաւին

Կեանքին վշտոտ դարձուածքներն այս ամէն
Երբ դուն կ'ապրես ախմայ :
Կեանքի սեմին վրայ դեռ՝
Ես ցնցուեցայ էութեամբքս բովանդակ
Տառապանքէդ անանուն,
Ու հիմակ մինչ թղենիին տակ նստած՝
Բակել կ'ուզեմ, լուծել կ'ուզեմ ՀԱՐՅՆ ԱՆՂՈՅԾ,
Հրեշտակներ վերէն կ'իջնան յարգանքով
Ու կը ժպտին, կը փսփրսան մեղմօրէն .
— Ապրի՛ս, Պուտնա՛, մարդարէ՛ : —
Սուովքներու սահանքներ կան կուրծքիս պակ
Որ կը տանիմ ես հոս հոն,
Ու այդ անվերջ տանջանքներս ալ անաւոր
Բուկղ են, Հնդի՛կ, որ ինկած
Կրօններու, չաստուածներու, ծէսերու
Գճբէթին տակ ծնրադիր
Կը խարխալինս կը հասնի՛ս . . . :

— Ինչպէ՞ս ես չի մտածեմ
«Անհաւասար Սաղ»ին վրայ, ս՛վ Հնդիկ,
Բասալարգեր, վերապրելու խօլ տենջանք,
Ինչո՞ւ համար,
Ո՛հ, չէ՞ որ այս ժէթով անդէտ, հեւասպառ
Կ'ըլլաս դարձեալ հոգեփոխ,
Կը վերածնիս, կը տանջուիս, կը հեւաս
Ու կը կատչիս չաստուածներուդ քղանցքէն,
Որ սղտանն քեզ, խեղճու՛կ :
Ես՝ Պուտնա ան, չեմ կրնար ալ զիմանալ,

2001

Պիտի դամ քեզ փրկելու . . .
 Պիտի ձգեմ սպառնական կեանքս շտապ,
 Առանձնանամ ևս պիտի,
 Ու օրերով պիտի խոկամ թէ ինչպէս
 Ուզի պէտք է, որ ընտրենք
 Թօթափելու սին կեանքն այս . . . :
 Եթէ սակայն, այսպէս անյոյս դեգերիս,
 Կրկին, կրկին կ'ապրիս դուն
 Ըլլալու ճառն անըսպառ,
 Ու չես կրնար ազատիլ
 Գոյութենէդ, որ Տանչանքիդ Ակն իսկ է :
 Սակայն քիչ մ'ալ սպասէ,
 Պիտի ցոյց ստամ ևս՝ Պուտասա
 Գեղի « ԱՆԻԻՆ ՕՐԷՆՔԻՆ » . . . : »

* *
 *

Սիրտը կոտորած աշխարհին՝
 Իշխանական իր բարձունքէն վար իջաւ
 Գիշեր մը, երբ քունէն ընդոտա արթնցած
 « Օ՛, կ'իմանամ, դիտեմ, կ'ուզամ » մրմնչեց
 Երազին մէջ իր խոտով,
 Ու չնչանաա կրկնեց այսպէս յեղակարծ .
 « Պէտք է, որ ևս ազատիմ
 Կեանքի ցաւոս չղթայէն
 Ու շուտ փրկեմ աշխարհը ալ . . . : »
 Աստղերուն մէջ ճակատագրիս ևս կարգադրի սրբ
 (քիչեր »
 Պէտք է, որ ա՛լ ԵԱԶՕՏԱՐԱ (*) բամբուլինք,

(*) Պուտասի կնոջ անունը :—

Կերթամ քալել ճամբան վշտոտ աշխարհին
 Անբիծ, անմեղ ոտքերով : »

Վար նայեցաւ : ԵԱԶՕՏԱՐԱՆ կը քնանար իր կող-
 Անգիտակ մեծ Հրաշքին, (քին
 Ու՛ անձանթ սարսուռով մ'ան դողըրդաց,
 Սիրոյ սարսուռն էր առի,
 Ու խելայեղ համբուրել երբ հակեցաւ
 Ետգոտարան ու աղջիկն իր նորածին՝
 Աչքերուն մէջ արցունքները բերեղացան, սառե-
 Ու ան խելուկ հեկեկաց. (ցամ
 « Պիտի երթամ, երթամ » հիւսք մը մազերու
 Սիրականէն կարելով,
 « Թող զիս կանչեն ալ ասկէ վերջ՝ Սաքիա . . . : »

* *
 *

Թո՛նանքներով դինովցած՝
 Ան ՓԱՆՏԱՎԱ լերան վրայ սուսնաճացաւ շտա-
 Ու օրերով երկինքէն (պով
 Կաթիլ մը յոյս հայցեց արցունքն աչքերուն :
 Հովը կ'ոռնար անդադրում.
 Իր գաղանիքներն անանուն
 Ու արձագանք չէր տար անոր « Մեծ Հարց »ին :
 Պուտանն սակայն, կը հօկէր իր խոնակէին,
 Աչքերն հեռուն սեւեւած՝
 Դէպի դաշտերն Հնդկական,
 Իւր կեանքն անդուլ կը թալթըլէր Վիշտին մէջ,
 Ու խոտիքներ անասելի սողանցքով
 Հատիկ հատիկ կ'անցնէին

Անոր ըմբոսս մաածուբն ասջևէն . . . :

**Քիչերն համբուն լացած էք ,
Ու այգն ճաղիւ կը համբուբէք ՓԱՆՏԱՎԱՆ
Պուտանն սուր ճիչ մ'արձայնեց .
« Ես հասկըցայ , Մանր կեանքէն կը ծնի ,
Ծնունդէն՝ կեանք ու Տեանքէն ալ՝ Ծնունդ ,
Զայնք արժանն իղձերուն . . . »**

**Եւ վաբ իջաւ մենաբանէն հասցչատար
Նոր կրօնն իր ձեռքին մէջ ,
Իջաւ դէպի կայքերն , ուր կեանքը կ'ուլար
Աբեւանաբ հնդիկին . . . :**

**Եբելինքին մէջ կը թառալէր շէնչալ արեն հոգեկապ ,
Վարը նոյնն էր խաժամութին ապեբասան վազքն
Որ հեքերով սլոբ-մոլար կը դիմէր (աճեղ ,
Սաւարամած Տաբամմին . . . :
Պուտնա ժպտուն , խոնդավառ
Հանդիպողն իր ճամբուն վրայ արաջին
Գորովանքով մ'համբուբեց
Ու փոփրտաց ախանջին .
— Աբեակիղ իմ կըրայր ,
Ինչո՞ւ այսքան կը ստուաղիս , դարձեալ այբիլ կը
(ցանկաւ
Մանուկն անգէտ իմաստուն չէր երբ լացու
Լոյս տեսնելուն համար իր . . . ,
Բաց քու աչքերդ , որ տեսնես ,
Ես գտած եմ Փբկերքն անլուր Մարդկութեան ,
Որուն կրնաս արբանալ**

Եթէ աղբիս եղբայրօրէն , սրբօրէն
Պութի , Աէրի գեբդ տիպար ,
Եթէ քաղես « Ութնապատիկ Շառիլ » էն ,
Ուրիչէ գեբլ ալ կ'ազատիս
Ու չես կրեր կիբք , Տաւապանք ու Չբ'լանք ,
Մ'տի՛ղ ըբէ , խաւարէն լոյս մ'ի՛ խոյբեր . . . :
Հողի չի կայ , Աստուած չիկայ կրտս՛ էս ,
ԴիւրՎԱՆԱՆ է կեանքին վախճանն կբազում ,
ՊԱՏԱՐԵԱԼ ՄԱՐԳՆ է ԱՍՏՈՒԱԾ . . . :

* *
* *

**Կէս դիչեր է :
Եւզօտարան արթնցաւ իր կրաղնեքէն յեղակարծ
Հատորն հողւոյն կը քնանար դեռ մուշ մուշ
Փակած աչքերն անձեղուկ ,
Ու ոչ մէկ ձայն , ոչ մէկ շշուկ կը լսուէր
Սխտարթայի պալատին մէջ կամ այլուր .
Բայց իր անգն խուլած էր , ցուաղին .
Զգացումներ առանցութեամբ մ'անաւոր
Կը պրկէին անոր հոգին խանթակաթ .
— Պուտանն մեկնած էր քովէն . . . :**

**Զու՛ր ուղտուց ընդ երկար
Թէ կը դառնայ ան հիմա ,
Ինչպէս կրնար բաժնուիլ երբ ո՞չքն անձկոտ
Կը տրոփէր իր կուրծքին տակ շարունակ ,
Ինչո՞ւ պիտի բաժնուէր . . . :
. . . Ու միտքն լնլաւ մէկէն մէկ
Գիչերներն այն երբ Աաքիան ընդվրզած**

Կը մտածէր , կը խօսէր
 Իր թեւերուն , իր գրկին մէջ իսկ ասուր .
 « ՊԻՏԻ ԵՐԹԱՄ , ԿԸ ՀԱՍԿԸՆԱՄ , ԳԻՅԵՄ ԵՍ . . . : »
 Ու ինք ոչինչ կը հասկընար յանկերգէն :

Մթնշաղ է : Կեանքն արթընցաւ ցնծօրէն
 Պալատին մէջ ամէն օրուան պէս դարձեալ ,
 Եազօտարան զեռ ծնկաչոք , գլխահակ
 Հրեշտակն իր կը դիտէր ,
 Երբ յանկարծ ան բացաւ աչքերն , մրճընէնց
 « Հայրի՛կ , հայրի՛կ » մեղմաբար . . . :

— Հոգեակ , անուշ , սպասէ
 Պիտի դառնայ քիչ մը վերջ
 Հազիւ կերիւր թոթովեց ,
 Լացաւ , չ'իշխեց ինքնիրեն ,
 Փղձկեցաւ դառնապէս . . . :
 Ու այս ատեն շանթի մը պէս ջլատիչ
 Սպասուորն եկաւ անոր յայտնելու
 Թէ Պուտհան ալ անվերադարձ մեկնած է
 Կէս գիշերէն շատ առաջ ,
 Փունջ մը մազ սոսկ իբր յիշատակ կարելով ,
 Համբուրելով վերջին անգամ երկուքն ալ :
 Եազօտարան աղալակեց պլլուած
 Իր ձագուկին խելայեղ . . . :

★ ★
 *

Պուտհա հասաւ ՊԷՆԱՐԻՍ
 Կրգգար հիմակ թէ իրական կեանքն իրաւ
 Որքան ինկած է , ցեխոտ

Կարծուածէն աւելի ,
 Թէ Տառապանքն անպարագիծ Հնդիկին
 Ինչ անսահման է իրաւ .
 Ու չի կրցաւ դիմանալ ,
 Լացաւ կրկին դառնագին
 Ու մտացիր Իսէսդին փարեցաւ . . . :

Հնդկաստանի մէկ ծայրէն
 Մինչև միւսն հասցնելով
 Անցաւ բոսիկ ու գլխարաց քարոզեց
 Վրցունքներն իր խառնելով
 Եղբայրներուն արցունքին հետ ամէն կողմ :
 Գառսուն է ինչ տարիներ
 Սէրի , Գութի , Եղբայրութեան մարգարէն
 Կորսն իր վարդապետեց անպարզ
 Խօսքն սպրեւով
 Առաջ ինք . . . :

Ու այսպէս ան խօսեցաւ .

— Ո՛վ եղբայրներ , մտի՛կ դրէք դուք ինծի ,
 Տեսայ երբ ես վիշտերն անհուն ձեր կեանքին
 Իշխանական փառքերս ամէն թողուցի ,
 Ու հոս եկայ սր ցոյց տամ
 Ձեզի ճամբան փրկութեան :
 Գուք խաբուեր եք , սին աստուածներ կը պաշտէք ,
 Որոնք ձեզի չեն գիտար ,
 Ձի կայ Աստուած կ'ըսեմ ես ,
 Ինչո՞ւ կ'ուզէք դուք ստեղծել , Եղբայրներ ,
 Բնական Կարգն է միայն

Որ կը փոխուի լաւիտեան ,
 ԱՍՏՈՐԵԱՆՆԻ ՄԱՐԿՆ Է ԱՍՏՈՒՍՈՒՆ :
 Դուք խարուեր էք , թշուառներ ,
 Ինչո՞ւ այսքան ցաւստ կեննքին փորած էք — ,
 Չէ՞ որ անի Տառապանքի երկարածիդ շղթայ մ'է ,
 Ինչո՞ւ ըլլալ կը բաղձաք ,
 Գիտեմ սակայն , մոլորած էք դուք այսպէս
 Տգիտութիւն , Հպարտութիւն , Բարի Գործեր ու
 (Հաճոյք

— Յորք , կասկած Սէր երկինքի Սէր երկրի
 Անուրներով մթացած ,
 Պրկած են ձեզ .
 Սաքիա-Մունին , որ լացաւ ձեր աչքերով
 Եղբայրօրէն կ'ըսէ թէ
 ԳՐԼԼԱՆ Է ԼԱՍ :

— Ինչո՞ւ մեռնիլ , մահէ , անդէն , կը հարցնէք
 Աչքերնիդ բաց , յայզով ուսած կուրծքերնիդ .
 Ինչո՞ւ մեռնիլ , տառապանքէն վերջ այսքան ,
 Կ'ըսէք ինծի , անանկ չ'է ,
 Տեսէք սակայն պիտի պամ
 Պատասխանն այդ Հանելուկին պակասիչ
 Յուցանքն ընեմ պիտի ձեզի յայտնապէս
 Երանութեան այն կեանքին ,
 Որ յաւիտեան է , անմեռ . . . :

— Նիրվանան է որ անս
 կը տեսնամ ես , եղբայրներ ,
 Հո՞ն պիտի մենք դանկնք Վազբին հանգրտան ,
 Տառապանքն հո՞ն պիտի տանէ դաղարն իր ,

Փափաքներն ալ հո՞ն կ'աննետին վերջապէս .
 Հոն ալ չի կան Ծնիլ , Մեռնիլ , Փոխոխիլ ,
 Յաւերժական Անդորրութիւն կայ միայն ,
 Անէացում ու չըլլալ . . . :
 ԳՐԼԼԱՆ Է ԼԱՍ . . . :

— Բայց , որպէսզի անոր հասնիլ կարենաք
 Պէտք է անցնիք շիճակներէն սա երեք —
 ՀՕՆԲՕ — ՃԻԼՕ — ՇԷՃՕ — ՆԷՀԱՆ , որ կուսայ
 Ազատութիւնն անսահման ,
 ՈՒՆՕ — ՆԷՀԱՆ , որ կը բերէ ձեր գրտին
 Թեթեացումն անասնիլ վիշակութեան ,
 ՄԱՅՕ — ՆԷՀԱՆ վերջապէս ,
 Ուր անմարմին , անժիւղք պիտի մտանաք
 Նիրվանային ցանկաւի :
 Ինչ հեշտանք :

— Ատոնք են տարզ , թէև դուք
 Չ էք կրնար դեռ հասկընալ ,
 Մինչև չ'ազրիք անբիծ , անկիրք ու բարի .
 Տիեզերքի համայնական գիտութեամբ ,
 Դասակարգի ու Սեռի խարութենէն ալ ազատ .
 Ինչ են բալոր պատերազմներն ու մրցում
 Չէ՞ , ձգեցէք դուք ատոնք ,
 Ինչ անիմաստ բաներ են
 Հայրենիք , Ազգ , Ընտանիք
 Չի կայ կ'ըսեմ , պէտք չ'է ըլլայ , պիտի չ'ըլլայ որ
 (մ'անշուշտ

Ասոնց պատճառն է միայն
 Եսի Յնորքն , Ըլլաւու Տեսչը պատիր ,

Եղբայր էք դուք արևին տակ սա՛ բոսոր
 Բոլոր ապրող մարդերուն հետ իրապէս,
 Տառապանքի եղբայր էք,
 Գաժան « Յաւի Հովտին » մէջ,
 Ինչո՞ւ ալ դուք արիւն ծրծէք իրարու
 Ինչո՞ւ զրկէք, ինչո՞ւ խաբէք, շահագործէք, սպաննէք
 Ինչո՞ւ համար ձեր պանդուխտի հոգւոյն վրայ
 Ձի քանդակուին Սէր ու Գութ :
 Ա՛խ, Սէր ու Գութ . . . :

— Եղբայրներ ,

Չ՛լլայ թէ դուք սպաննէք գոյութիւն մը իսկ
 (չառ ջնջին

Մեզք է անոր, մեզք ձեզի,
 Չ՛տանէ՛ք, ինչ որ չի տրուիր,
 Սահմանն աղւոր Իրաւունքին ճանչըցէ՛ք,
 Որ չ՛լլայ թէ զրկէք և կամ զրկուիք,
 Ու մանաւանդ չ՛լլայ, չ՛լլայ որ իյնաք
 Կիրքերու կոյր բաւիղին մէջ մթամած
 Հիմնեան մեզկ հեշտանքներու կարօտով,
 Ձի չնա՛ք դուք, հնդիկնե՛ր :
 Ձեր կեանքին մէջ չառ անգամ
 Պիտի անչուչա ունենաք
 Խոչնդտներ ու պտառարներ անարկու
 Ճաժբուն վրայ փրկութեան,
 Բայց չի ՍՏԷ՛Ք, չի կեղծէք,
 Ու դեռ երբ դուք ցաւի բեռան տակ ընկճող
 Տնքաք, ուղէք պահ մը միայն ծոցն իյնող
 Ինքնամոռաց գինովութեան խաբկանքին՝
 Չ՛լլաք ՇՈՒԱՅՏ, և թէ ոչ՝
 Կրկին պիտի տառապիք

Մեռնելէ վերջ ծնելով
 Իբրև ստոր կենդանի մը աւելի,
 Միշտ դէպի վա՛ր,
 Բարեչըման առաջին
 Սանդուխներուն իջնաւով : »

— Ահա՛ ձեզի, վերջապէս
 Չքնաղ « Օղակն Օրէնքին » ,
 Որ փրկութեան միջոցն է .
 — « ՊԷՏԲ Է ԼՈՂԱՔ ՀՈՍԱՆՔԻՆ, ԴԷՄ ԲԱԶԱԲԱՐ »
 « Ուրնապատիկ Շաւիղ » ով ,
 ՀԱԻԱՏՆ ուղիղ հոգինուդ մէջ բոցավառ ,
 ՉԳՏՈՒՄՆ ուղիղ կուրծքերնուդ տակ բարձրացած ,
 ՈՒ ԽՕՍԲՆ ուղիղ շրթներնուդ ծայրն անդադար ,
 Ձեր ՎԱՐՔՆ ուղիղ ըլլայ միշտ . . . :
 Ու այսպէս երբ ԱՇԽԱՏԱՆՔՈՎ ուղիղ, սուրբ
 Ձեր գնացքին փայլ կ'ուտաք ,
 Ուրիշներուն ճամբաներուն վրայ երբ
 Աղւոր վարդեր կը ցանէք՝
 Ո՛հ, այն աստն ՅԻՇՈՂՈՒԹԻՒՆՆ ուղիղ կ'ըլլայ
 Օր մը դուք երբ մօտենաք (անպատճառ
 Երջանկութեան Աղբիւրին՝
 ԽՈՀԱՆՔՆ ուղիղ տիրապէս
 Պիտի բանայ Դո՛նակն այն ,
 Ուսկից կ'անցնիք փրկութեան ,
 Նիրվանային գիրկն անուշ ,
 Ու կ'ազատիք ,
 Հնդիկնե՛ր ,
 Եղբայրներ ' : »

* * *

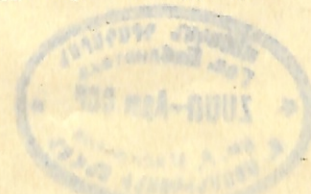
Քանի որ հինգ դարեր անցած են հիմակ
Պուտնա՛, կ'ապրես տակաւին .
Միլիոններ քու ետեւդ քաշելով ,
Որոնք կ'ուլան Ուղիւիդ մէջ մայրուն ,
Հսկայ գանկեր առինքնելով սարօրէն ,
Որոնք անյոյս կը հեզանն
Կեանքն անգիտակ ՌԻՆԱՅՆՈՒԹԵԱՆ սեւեռած :
. . . Ու Արեւքն համօրէն
Ոչնչութեան աչքն ունի . . . :

Ըմբոստ հողին իմ սակայն ,
Ո՛վ Սաքիա , Մարգարէ՛ ,
Չէ՛ , չի կրնար հաւատալ քու Կրօնին ,
Անգիտակից Երանութեան չի բաղձար ,
Կ'ընարէ Տանջանքն ապերասան , գիտակից ,
Անամհութեան աչքն ունի . . . :

Փոթորկած է , ընդվրդած է ախ , հողիս ,
Կրօններ հոն կը խորտակուին , կը վիչին
Սմբարտակի պէս ահա՛
Օրը օրին շարունակ .
Չեմ հասկընար վազեցն այս մեր խօլարչու ,
Կարգերուն հեռ հինաւորց
Չե՛մ կրնար ես հաշտուիլ .
Դասակարգեր բազմաթիւ
Իրարու հեռ խուլ պայքարներ կը մղեն
Կրօնական , Զինւորական , Պուրժուա
Կը կեղեքեն , վայրագօրէն կը զրկեն
Ստուար մասը մարդկութեան .
Գործաւորներ , մուրացիկներ , թշուառներ

Կը սառապին , հացի համար կը ծախուին
Անժպտանդներ այս կեանքին :
Հուսա՛ հօգրն կը յղբանայ , Հեշտանքի մէջ կը
(լողայ ,
Հունա՛ տկարն ցեխերու մէջ կը թաւալի , կը ծփա՛յ ,
Բայց անօթի կը մեռնի :
Հայրենիքի , Արդարութեան ու Կրօնի անունով
Գաւեր անվերջ ու Սաղբանքներ կ'երկնուին ,
Պատերազմներ , ջարդեր անդուլ կը յլացուին շա-
Ու միշտ դարձեալ Ամբոխն է , (րունակ
Որ կը խաչուի չարաչար . . . :

Իրաւ , Պուտնա՛ , Եղեռներ կան դեռ այսօր
Սարսափելի , եղկելի ,
Մարդուն հողին ախտաւոր է տակաւին ,
Յեղեր որքան դերի են դեռ , իմն ինչպէս ,
Ու չիկայ Սէրն այն վսեմ ,
Որ դուն , Պուտնա՛ , երգեցիր ,
Նոյն խուժանն է զմբեթին տակ ծնրադիր ,
Նոյն պայքարն է կեանքի մէջ ,
Նոյն մթութիւնն անանուն :
Ասոնց համար ըմբոստացած եմ վաղուց ,
Կուրծքս է ուռած հեւքերով ,
Կը մոլորիմ հորիզոնէ հորիզոն
Սյուրբութեան ճամբաներուն վրայ ինկած ցաւատանջ ,
Ու թէեւ ես երբեմն ալ
Անհունաօգէս վշտամոլար կը բաղձամ
Դիմել , Պուտնա՛ , դէպի քեզ
Ներվանային գիրկն իյնալ ,
Բայց , յանկարծ ,
Ո՛հ , զղջանար ետ կը դառնամ ուղիէս ,

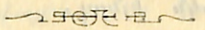

Կը սահմուկիմ, կը դողամ,
Դուն, անյոյս ես, Աստուած չ'ունիս, կեանք չու-
նը ջլատես հոգւոյն ուժերն ու կ'ըսես. (նիս
« Ծալլէ թեւերդ, սպասէ' . . . »

Մինչ ես գինով, խելայեղ
Կեանքին դիմաց դժնդակ
« Պիտի գործեմ » կ'աղաղակեմ Արշալոյսներ ե-
(բողբոջով հեռակայ
Նուիրումին մէջ փնտուելով հանգիստն հոգւոյս
(լուսաստեղ :

Որովհետեւ կը հաւատամ թէ կեանքն այս
Աննպատակ չէ՛ երբէք,
Որովհետեւ կը հաւատամ թէ Չարչարանքը մար-
Անշուշտ պիտի աննեաի, (դուն
Որովհետեւ կ'ուզեմ որ
Ապրի անի, ապրիմ ես
Ազատութեան, Արդարութեան, Գեղեցիկութեան
Խոյանալով դէպի վեր (ճամբուն մէջ
Աստուածութեան Իտէալին փառանել
Որովհետեւ չեմ հաւատար « Զնշումին » . . . :

Պուտնա՛, Պուտնա՛,
Կեանքի ճամբէն մթամած
Կուզեմ քալիլ ես ալ անբիծ սաներով
Թօթափելով « Հին Կարգ » երու լուծն անել,
Բայց Հաւատի պէտքն ունիմ,
Թո՛ղ իմ հոգին, որ ես գառնայ ան նորէն
Իր պապերուն Աստուածին . . . :

15 Հոկտ. 1908, Խարբերդ

248

2p

ԱՐԵՎԵԼԵԱՆ ԴՆՄՔԵՐ ԵՒ շարին մէջ հեռզինեհ
ոյս պիտի տեսնեն՝

ՄՈՎՍԷՍ

ՅԻՍՈՒՍ

ՄՈՒԶԱՍՏԷՏ

ԵՂ

ՍԻՐԻՇՆԵՐ

ԳԻՆ 40 ՓԱՐԱՅ

4886

« Ազգային գրադարան

NL0031904

